

DUNÁNTÚLI HIRLAP

FÜGGETLEN KERESZTÉNY POLITIKAI LAP.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 12 kor., fél évre 6 kor., negyed-
évre 3 kor., egy óra 1 kor. — Egyes szám ára: 4 olda-
las 8 fillér, 8 oldalas 16 fillér.
Nyilvtér és hirdetések árszabás szerint számíttatnak.

Felolós szerkesztő:
BIHAR JENŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Győrött, Káptalan-domb 18.
Az előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatali címére,
a kéziratok a szerkesztőséghez intézendők.
Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek. — Kéziratok
vissza nem adatnak.

A győrnádorvárosi árvaleányház új iskolája.

A győrnádorvárosi árvaleányházat 1872. évben Winterl Antal győri kanonok, város-plébános alapította, helyesebben mondva — kezdeményezte.

Winterl Antal Győrnádorvárosban a Kálvária-utcában kibérelte a 18. sz. földszintes házat és 1872. év szeptember 30-án egy közepkorú özvegyasszonynak gondozása alá 8 árvaleánykát helyeztet el. De már az 1873. február hó 25-én kelt szerződéssel 9125 forintért megvette Petánovits Mihály és neje tulajdonát képezett, eddig bérben birt házat és az ehhez tartozó udvarteret és kerthelyiséget.

Alig hogy az alapító birtokába vette a csupán 8 árva gyermek nevelésének céljaira tulontúl nagy kiterjedésű ingatlant, természetesen született meg szívében a leányárvaház továbbfejlesztésének gondolata és reménysége, amivel együtt a nevelés céljából: szerzetesnők munkássága megnyerésének gondolata is járt, akik a leányárvaház fokozatosan gyarapodó gyermekeseregének az iskolai oktatást is megadják.

A nádorvárosi iskolák gyermekeit: fiukat és leányokat, azon időben az u. n. nádorvárosi városháza épület egy-egy alkalmatlan, szűk helyisége fogadta be iskolai oktatásra. Ide jártak az első évben (1872/73.) az árvaház növendékei is, ami a házi fegyelem szempontjából semmiképpen sem volt kívánatos. Hogy tehát a gyermekek otthon járhasanak iskolába, — az előbb hazai tanítónő szerzetesrendekkel folytatott eredménytelen tárgyalás után, — az árvaháznak s az időközben felépült két termes leányiskolának vezetésére a döblingi apácákat hívta meg.

Mivel pedig a városi iskolaszék folytonos panaszzal járult a város képviselőtestülete elé a győrnádorvárosi iskolahelyiségek alkalmatlan és szűk volta miatt, Winterl már 1873. márciusában ajánlatot tett a városnak, hogy a városrész-leányait az árvaházban emelendő két termes iskolában illő bérért befogadja és a tanítónők részére megállapítandó összeg fejében a leányok iskolai oktatásáról az árvaházban gondoskodik. A város szívesen elfogadta az ajánlatot és megegyezésre lépett az árvaleányház alapítójával, később pedig a kath. iskolai önkorm. testülettel.

A döblingi apácák nem tudván elégséges számu magyar erőt adni, tőlök az árvák nevelését s az iskolák vezetését már 1875-ben a

Megváltóról nev. soproni apácák vették át, és teljesítik mind a mai napig. 1878. évben a harmadik terem is megépült, 1909. óta pedig az 1882-ben épült s mindaddig az óvoda céljaira használt terem is a leányiskola céljaira szolgált.

De-hogy az 1910-óta szünetelt 5. és 6-ik osztály ismét megnyílhasson, és Győr-Nádorváros terjedésével folyton gyarapodó leányseereg iskolai oktatást nyerhessen, — épült a Caneider (Schmied-Szodtfriedt) család által még a nyolcvanas években ajándékozott telken Hlatky-Schlichter Lajos tervei szerint a három termes pompás új iskola, melyet vasárnap szentelt fel dr. Várady L. Árpád győri megyés püspök.

A feldíszített intézet küszöbén az érkező főpásztort Ruschek Antal, az árvaház igazgatója üdvözölte Nyögér Antal plébánossal, a megjelent vendégsereg élén. Jelen voltak: Goda Béla főispán, a város nevében Veöreös Boldizsár, Hlatky-Schlichter Lajos orsz. képviselő, dr. Kramolin Viktor, dr. Városhy Tivadar, Matavovszky Béla, dr. Korn János, Szodtfriedt József és családja, Millner Antal stb. s a győrnádorvárosi szülők, az apácák Anselma főnöknővel és a nagy gyermekesereg.

A szent misénél, melyet a főpásztor mondott az intézet kápolnájában, Ruschek Antal, dr. Zalka László egyházm. tanfelügyelő, kanonok, Nyögér Antal plébános, Szentiványi János püsp. titkár és dr. Hasz István püsp. cerimoniarus asszisztáltak, — az intézet növendékei pedig Teller Frigyes nádorvárosi kántortanító vezetése alatt énekeltek.

A Veni Sancte után, az árvaház földött folyosóján vonult végig a felszentelő püspök, kíséretével az új iskolához, melyet előbb kívülről, aztán annak három termét külön-külön megszentelte, s az egyes termekbe a megváltás szent jelét, a keresztet felfüggesztette.

A szentelés befejeztével Nyögér Antal plébános meleg érzéssel beszédet mondott, a püspök urnak megköszönvén kegyességét, hogy az iskolát felszentelte, s áldást árasztott mindazokra, akik abban tanítanak és tanulnak. Megemlékezett az intézet boldogult kezdeményezőjéről, boldogult Winterl Antalról is.

A püspök Ur azután magasszárnyalásu beszédet mondott, az Üdvözítő Ur Krisztus szavaira építvén fölséges beszédét:

Hagyjátok hozzám jönni, és ne tiltátok el tőlem a kisdedeket, mert ők a mennyek országa.

Azokhoz fordult — ugymond — a Krisztus isteni szeretete, akiket előbb senki nem

vett észre, és senki nem szeretett: a gyermekekhez. Karjára vette az egyiket, megsimogatta a másikat, ártatlan fejökre teszi a kezét, imádkozik értök és mint édes anyjaik szíve őt kérte — megáldotta valamennyit.

Hagyjátok hozzám jönni a kisdedeket, — én Atyjok, Istenök vagyok, és azért: ők a mennyek országa. — És azután szörnyű kemény szóval mondja: hogy a ki egyet megbőráncztat e kisdedek közül, jobb lett volna, ha malomkövet kötöttek volna annak nyakára, s őt a tenger mélységébe merítették volna.

S ezzel a két kijelentéssel az Ur Krisztus megmutatta az ámuló világnak a *gyermek értékét, s a veszedelmek nagyságát, melyek a gyermek lelkét fenyegetik.*

A gyermek az Isten ajándéka, az anya szívének szent gyümölcse, a menyország reménysége, — s a ki e szent kincs épsége ellen tör, — gyilkos az kezdetől fogva; — míg a ki e drága gyöngy tisztaságát, fényét oltalmazza és szépítgeti, — megáldja az Isten: édes örömmel tölti el az édes anyát, ki táplálja; — a tanító szerzetesnőt, ki neveli; — a papot, a hitoktatót, ki oktató szavával nemesíti, áldásaival értékesebbé teszi a gyermek lelkét.

Köszönetet mond a főpásztor mindazoknak, akik az iskola létesítésén fáradoztak és újra is a jó Isten áldását kéri az iskolára és annak működésére.

A nagyszámu közönség szent érzelmekkel szívében oszlott szét, és tért vissza családi otthonába.

Győri kath. egyház- községi választások.

A győri egyesült róm. kath. plébániák egyházközsége vasárnap választotta képviselőit. A választás iránt Belvárosban mutatkozott nagyobb érdeklődés és Újvárosban hozott meglepetésszerűleg több változást. A választások eredménye a következő:

Belváros: Leadatott 164 szavazat. Megválasztottak egyháziak: rendes tagok dr. Sinkó István 160, dr. Hász István 160, dr. Molnár Ignác 159, Braun Adólf 158 és Mladoniczky Ignác 156 szavazattal, póttagok Kiss Szerafin és Laky Benno.

Világiak: rendes tagok Kaszás Sándor 159, Hittner József 158, Goda Béla 157, dr. Lengy Béla 157, dr. Kiss Aurél 154, dr. Angyal Armand 153, Hilbert Ferenc 153, Kovács József 153, Dreisker József 152, Pokorny

Az őszi idényre bel- és külföldi női divatkelme-ujdonságok
nagy választékban megérkeztek. o Szolid és olcsó árakon kaphatók
Fabian Sándor és Társa cégnél.

Károly 152, kisgeszéni Szabó István 151, Folkner Károly 151, Lenner Emil 150, Lippay Géza 148 és Lám Frigyes 148, továbbá 3 évre rendes tag Varga Pál 147; póttagok pedig Matavovszky Béla 147, Németh József 146, Szemethy János 146, Halbritter Ferenc 145, Sümeghy József 144, Bihar Jenő 140, Schmid Geyza 135 és Joó Lajos 129 szavazattal. Szavazatot kapott még Csizmadia László 66-ot. A hivatalos listán annyi változás történt, hogy Csizmadia László helyett Bihar Jenőt választották meg.

Ujváros: Leadatott 77 szavazat. Megválasztottak egyháziak rendes tagokul: Prikoszovich Endre 72, dr. Aistleitner József 64, továbbá 3 évre rendes tagul Jakab Ferenc 58 és póttagul Kuster Béla 57 szavazattal.

Világiak: rendes tagok Mencs Ignác 75, Plank János 74, Nagy Géza 72, Kreszta Károly 69, Juhász József 68, Fűgi Rezső 65, Tolnay Lajos 65, (Somogyi Gyula 63 nem választható); Csizmadia László 63, továbbá 3 évre Kutassy Sándor 49, póttagok Molnár Lajos 49, Szabó József 44 és Schusztér József 15 szavazattal. A hivatalos listából egy vasárnap reggel kibocsájtott ellenlista folytán kiestek Harsányi Lajos egyházi, Gaál János, Chapó Elek és Vöcsey Albert világiak, akik helyett Csizmadia László, Molnár Lajos és Szabó József jöttek be.

Nádorváros: Leadatott 47 szavazat. Megválasztottak egyháziak rendes tagokul dr. Zalka László 44 és Szakács Béla 41, póttag Pogácsa János 23 szavazattal.

Világiak rendes tagok: Nirnsee Ferenc 46, Jankovits Károly 45, Szerelmey Elek 45, Hamburger Kálmán 44, Hlatky-Schlichter Lajos 43 és Joachim Gyula 42, póttagok Polgár Pál 27, Schadt József 24 és Csizmadia János 23 szavazattal. A hivatalos lista ment keresztül.

Szabadhegy: Leadatott 32 szavazat. Megválasztottak egyháziak rendes tag dr. Kemény Kolumbán 32, póttag dr. Nagelreitter Alajos 31 szavazattal.

Világiak rendes tag Bölösits Márton 26, póttag Nagy Antal 25 szavazattal. A hivatalos listából kimaradt Müller Imre s helyette Bölösits Márton lett megválasztva.

TANÜGYI ROVAT.

Rovatvezető: Üveges Kálmán.

Igazgatói pótlék Sopronmegyében. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a népnevelés terén szerzett érdemek elismeréséül Jászai József rábatamái, Prónai Ferenc fordításoké, Balogh János felsőpulyai, Molnár Sándor répcse-asmerei, Wachtel Frigyes soproni, Thirring Sámuel soproni és Babos Ferenc sőtörri tanítókat január 1-től kezdődő hatálylally egyenként évi 200 korona igazgatói személyi pótlékban részesítette.

Nyugdíjazás Kapuvárott. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Karner Mária kapuvári polgári iskolai tanítónő saját kérelmére október elsejétől nyugdíjazta. A miniszter ezen alkalomból szerzett érdemeiért a nyugdíjazandó derék tanítónőnek teljes elismerését fejezte ki.

Iskolaszentesítés Locsmándon. Locsmándon a róm. kath. iskola új épületét vasárnap nagy ünnepélyességgel szentelte föl Csénár János esperes. Az iskola a község legimposzansabb helyén épült, Lass József építőmester tervei szerint s egyike Sopronmegye legszebb tanépületeinek.

Nagy Gyula költeményei.

Irta és felolvasta a győri kath. tisztviselők vasárnapi ülésén.

A bűnös énekel.

Valaki tudja, hogy én bűnbe estem.
Retteg a lelkem, megborzasd a testem.
A szívem úgy dobog.
Valaki eljött: Ő kopog.

Ujjal mutatnak. Elkerülnek engem.
Piruló arcomat kezembe rejtem.
Kiközösít egy átok,
De ő megszán, hív:
Jer, én megbocsátok.

Kísértő éj három vigilláján
Valaki átmegy házam-pusztá-táján.
Örként kiált: vigyázzatok!
S kísértetektől már nem borzadok.

Úgy kér: Fogadj be! — mintha árva lenne.
Betér szeliden koldusos szívembe.
Csak mikor elhagyott,
Érzem: Az árva én vagyok.

Hogy is tagadnám: mlóta ráfádltam,
Többet merek és több harcot megálltam,
S ha ujak előtt állok:
Jézusom! — így kiáltok.

A csokor.

Édesanyám, valahányszor
Jön a tavasz, én elmegyek.
Az erdőből gyöngyvirágot,
Nefeletset hozok neked.

Kiteszed a gyöngyvirágot,
Nefeletset ablakodba.
S ha ránézel eszedbe jut
Aki hozta, aki hozta.

Édesanyám, ha meghalok,
Ablakodat látod, látod,
Ugy-e sírsz majd, hogy nincs többé
Nefeletsed, gyöngyvirágod.

HIREK.

A győri kath. tisztviselők felolvasó ülése.

Vasárnap d. u. 5 órakor volt a győri kath. tisztviselők és irodistanok önképző körének szeptember havi felolvasó ülése a Kath. kör nagytermében. Kétszáznál több művelt urinő és leány gyűlt össze egy kellemes délutánra. Elismerés illeti Tóth Mária igazgatónő ügyvezető elnököt, aki ismeretes agilitással erre az alkalomra gazdag műsort hozott össze.

A műsor első száma: Versek. Irta és felolvasta Nagy Gyula városkaplán. Az előre ki-

A mesterdálnok . . .

Cipőm szép és tökéletes,
Bonne-járni-évezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajti van

adott műsoron még Harsányi Lajos, a modern magyar keresztény szellemű költészet reprezentánsa szerepelt, de ő egyházi ténykedése miatt akadályozva lévén, átengedte helyét Nagy Gyulának, ki szép költeményeivel páratlan élvezetben részesítette a hallgatóságot. Hat versét olvasta fel a fiatal poéta, mind a hat csupa plasztikum, a melyek oly közvetlen impresszióval hatnak, mint a mily közvetlenül hatottak, mikor ő fölvette és magáévá tette őket. Ez a költői hatás lényege: az impressziók átvitele, átrögzítése és ez a felolvasónak teljes mértékben sikerült. A felolvasott versekből szerencsések voltunk kettőnek kéziratát megszerezni.

Osztatlan tetszést aratott Csodányi Margit zongorajátéka: Csajkovszky Barcarole-jával. Nagy ügyességével és kitünő technikájával vált ki. Czepiska Irén bájos közvetlenséggel adta elő az »Izé kisasszony« c. magánjelentet, sok tapsot aratva. Frének Gábor karnagy tehetséges tanítványát, Fényes Ilonkát kísérte a pódiumra, aki a Telefon-dal éneklésével aratott zajos tetszést. Kerítés Erzsike szavalata: Egy családanyához, nemcsak tartalmával, de ügyes alakításával is, átértette a hallgatósággal, hogy a nő legeszményibb hivatásköre a családkör, sajnos azonban, hogy az új társadalmi alakulások sokban eltolódtak attól az állapotól, melyet eszményinek nevezhetünk.

Az ünnep a legkellemesebb hangulatban végződött.

— **Szentföldi zarándokaink Győről.** Mladoniczky Ignác oszlopos kanonok és Domonkos István nyúli plébános, akik a múlt hó közepén Szentföldre indultak, ma jó egészségben, lelki kincsekben gazdagon Győrré érkeztek. Örömmel köszöntjük őket a nagy, szép útról hazajöttük alkalmából.

— **Nagy tűz Ujvárosban.** Vasárnapra virradó éjjel hatalmas tűz lángja világította be az éjszakát. Ujvárosban a Kossuth-utca és Széles-utca sarkán levő ház tetőszele gyulladt ki s a keletkezett szél erősen fújta a sziporkákat a környező épületekre. A tűzoltók Erdély Ernő parancsnok vezetése alatt azénasavas feaskendővel, szerkocsival, majd pedig mosdonyfeaskendővel yonultak ki s néhány másodperc alatt megszállták a tetőket s előbb két sugárral a tova terjedésnek szabtak határt, majd két sugárral az oltást végezték megfeszített munkával s oly szép sikerrel, hogy az égő s nagy mennyiségű takarmánnyal megrakott padlás egy részét meg is mentették. Előrelátásból a környék összes tetőszeleit is védtek az esetleges rőptűstől, azonban a szomszédság nem gyulladt meg. A tűz valószínűleg egy keletkezett, hogy Szalay György, Bokorai András hentes kocsi a padláson járt s ott gondatlanságból esetleg eldobott gyújtóval a takarmányt meggyújtotta. A tűz rohamosan terjedt tova s csak a gyorsan megérkezett tűzoltóknak köszönhető, hogy nagyobb kár nem történt. Az istállóba esett sziporkáktól Szalay György nőtlen, 39 éves kispáli születésű kocsi szenvedett hátán és kétkezián erősebb égési sebeket, melyek azonban 3 héten belül a kórház orvosi kezelése szerint meggyógyulnak. Az épület a tatabi takarékpénztáré, s tűskár ellen biztosítva volt.

— **Kath. népszövetség Komárommegyében.** Az évi idő beálltával Komárommegyében megkezdte a kath. népszövetség működését. Felsőgallán, Alsógallán, Császáron, Dadon, Környén, Bajon, Kecskén, Vértesszőlősen volt gyűlés, amelyeken Huber János kösponti titkár tartott apologetikus előadásokat. Nevez-